

18.01.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**18 Ocak 2024
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

18 Ocak 2024 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye ve Cezayir’de Kültür Merkezleri Açılmasına ve Faaliyetine İlişkin Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8102)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile İlgili Karar (Karar Sayısı: 8103)
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere Dair Karar ile Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar (Karar Sayısı: 8104)
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Bazı Mal ve Hizmetlerden Ücretsiz veya İndirimli Olarak Faydalanacakların Tespitine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8105)
- Malatya İlinde Bulunan ve Sınırları Gösterilen Alanın Malatya Battalgazi Yeniköy Sanayi Alanı Olarak Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8106)
- Afyonkarahisar ve Denizli İlleri Sınırları İçerisinde Bulunan ve Sınırları Belirtilen Alanın “Akdağ Milli Parkı” Olarak Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8107)
- Kayseri İlinde Kurulacak Yahyalı RES Yardımcı Kaynak GES Üretim Tesisi İçin Gerekli Olan ve Belirtilen Taşınmazların Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8108)
- 154 kV Beydağı TM-(Malatya-1-Etibakır) Brş.N. Enerji İletim Hattı Projesi Kapsamında Gösterilen Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8109)
- Eşme İlçesi Doğal Gaz Boru Hattı Projesinin Gerçekleştirilmesi Amacıyla Gösterilen Güzergâha İsbet Eden Taşınmazlar ile Söz Konusu Proje Kapsamında İnşa Edilecek Sabit Tesisler, Ulaşım Yolları, Enerji Nakil Hatları, Katodik Koruma Hatları ve Anot Yataklarının Yapımı Amacıyla İhtiyaç Duyulan Taşınmazların Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8110)
- Tahtaköprü Barajı Yükseltilmesi ve Sulaması Projesi Kapsamındaki Hatay-Tahtaköprü Barajı Sulaması 1. Kısım İşinin Gerçekleştirilmesi Amacıyla Gösterilen Güzergâh ve Alanlara İsbet Eden Taşınmazların Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8111)

YARGITAY ÜYELİKLERİNE SEÇME KARARI

— Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Kurulunca Yargıtay Üyeliklerine Seçilenler Hakkında Karar (No: 242)

YÖNETMELİKLER

- Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 8112)
- Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması ve Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre Elkonulan Akaryakıtın Teslimi, Muhafazası, Tasfiyesi ve Yapılan Masraflara İlişkin Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Sigorta ve Reasürans Brokerleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. Genel Müdürlüğü Kiralama İşlemleri Yönetmeliği
- Kapadokya Alan Başkanlığı Ücrete Tabi Başvurular ve Sunulacak Hizmetler Karşılığı Alınacak Ücretlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 49)
- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 485)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 558)
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2023/35)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 30/11/2023 Tarihli ve E: 2023/101, K: 2023/207 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 30/11/2023 Tarihli ve E: 2023/142, K: 2023/210 Sayılı Kararı

Safranbolu safranı AB tarafından tescillendi

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, Safranbolu safranının Avrupa Birliği'nden (AB) coğrafi işaret tescili aldığını bildirdi. Hisarcıkloğlu, "Avrupa Birliği'nden tescilli ilk baharatımız Safranbolu safranı oldu." dedi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, sosyal medya hesabı X'ten Türkiye'nin AB'den coğrafi işaret tescili alan ürünlerine ilişkin paylaşımda bulundu.

Safranbolu safranının, Türkiye'nin AB'den coğrafi işaret tescili alan 19'uncu ürünü olduğunu belirten Hisarcıkloğlu, "Avrupa Birliği'nden tescilli ilk baharatımız Safranbolu safranı oldu. Ülkemize hayırlı olsun. Emeği geçen herkesi kutluyorum." ifadelerini kullandı.

Hisarcıkloğlu, AB süreci devam eden 45 coğrafi işaret ve 5 geleneksel ürün adıyla ilgili çalışmalarının devam ettiğini aktardı.

İktidar, çıkardığı kanuna uymuyor

Tarımsal destekler, yine yetersiz kaldı. 2023'te faize giden paranın yüzde 4,8 kadarı üreticiye gitti. Dr. Özden, "Kanun 'Bütçeden tarıma GSYİH'nin yüzde 1'ini ayıracaksın' diyor. AKP kendi çıkardığı kanuna uymuyor" dedi.

Havva GÜMÜŞKAYA

2023 yılın tamamında 674,6 milyar TL merkezi bütçeden faize gitti. Buna karşın alan bazlı tarımsal destekler ve hayvancılık destekleri adı altında üreticilere yalnızca 32,4 milyar liralık destek sağlandı. Üreticilere transfer edilen tutar, faize harcanan paranın sadece yüzde 4,8'i oldu.

Yapboz tahtasına dönüşen tarımsal destekler, üreticilere para dağıtma aracı oldu. Bir yıl geriden gelen destek ödemelerinin başlıca sorun olduğunu kaydeden Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nden Dr. Fatih Özden, desteklerin tarım politikalarına, hedeflerine ulaşabilmek için kullanılan araçların başında geldiğini belirtti. Özden, "Destekler çiftçiye yönlendirmek için yapılır. Örneğin, üreticinin pamuğa yönelmesini istiyorsak pamuk primini yüksek tutmak gerekiyor. Bu yönlendirmeyi yapabilmek için çiftçinin desteği zamanında alması gerekiyor." ifadelerini kullandı.

ÇİFTÇİNİN 68,4 MİLYAR DOLAR ALACAĞI VAR

Bir diğer önemli noktanın desteklerin yeterliliği konusu olduğunu söyleyen Özden, desteklerin kanuna uygun verilmediğini belirterek şöyle konuştu: "Rakamsal olarak arttığını görüyoruz. Enflasyonist ortamı da dikkate almak gerekiyor ama hepsinden

önemlisi kanunla belirtilmiş bir destekleme miktarı var. Tarım Kanunu madde 21, 'Bütçeden her yıl tarıma GSYİH'nin yüzde 1'ini ayıracaksın' diyor. AKP kendi çıkardığı kanuna uymuyor. 2006'da kanunun çıktığı tarihten günümüze kadar bu yüzde 1'lik orana hiç ulaşılammış. Kimi yıl bu yüzde 0,6 olmuş kimi zaman 0,5 olmuş hatta 2021 yılında 0,3'e kadar düşmüş. Türkiye'de desteklerin yeterli olduğunu söyleyemeyiz."

Özden, üreticilerin 2006-2021 arasında ödenmemiş desteklerden doğru 68,4 milyar dolarlık alacağı olduğuna dikkat çekti.

SÜRDÜRÜLEMİYEN PROJELERE YÖNELDİLER

Ayrıca son yıllarda proje bazlı desteklemelere yönelindiğini kaydeden Özden, "Kırsalda genç nüfusun azaldığını söylüyoruz. Mesela Bakanlığın genç çiftçi projesi diye bir proje var. İlk kez 2016 yılında uygulamaya geçti. 397 bin genç çiftçi bu projeye başvurmuş, bunların 14 bini kabul edilmiş. Dolayısıyla yapısal olarak bir takım politikalar geliştirmeyip de süresi, bütçesi, hedefi belli bir takım faaliyetlerle ve ne yazık ki birçoğu da sürdürülemeyen proje bazı desteklerle tarımınızı yönlendirmeye çalışıyorsunuz. Bunun da çok kısıtlı bir etkisi bulunuyor" dedi.

KÜÇÜK İŞLETMELER HAYVANCILIKTAN ÇEKİLDİ

"Son yıllarda Türkiye'de belki de Cumhuriyet tarihinde hayvancılığa verilen en büyük destekleri verilmiş diyebiliriz" ifadelerini kullanan Özden, "Biz her ne kadar hayvancılığa büyük destekler veriyoruz, desek de o verdiğimiz büyük destekler bizi politika hedeflerimize ulaştırmaktan uzak bırakıyor. Hayvancılıkta maliyetlerin çok büyük bir bölümünü hatta yüzde 70-80 arasını yem oluşturuyor. Maliyetler bir şekilde piyasa fiyatlarına da yansıyor. Piyasa fiyatlarını yansıırken tabii ki büyük işletmelerle rekabet gücü anlamında eşit olmayan ve adil üretim sistemi içerisinde bulunmayan küçük-orta ölçekli işletmelerde hayvancılıktan çekilmeye başlıyorlar" diye konuştu.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 2024 yılında 600 bin baş besilik sığır ithalatının planlandığını hatırlatan Özden, "Fiyatları işte düşürmek için yurt dışından hayvan getirmeye başladığınızda bu sefer o yurt dışından gelen hayvanların içerdeki fiyatları aşağıya çekmesiyle birlikte özellikle o küçük orta ölçek işletmelerde bundan zarar görünüyor" dedi.

Moody's, 17 Türk bankasının görünümünü pozitif'e çevirdi

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, 17 Türk bankasının kredi notu görünümünü "durağan"dan "pozitif"e çevirdi.

Moody's Türkiye'nin kredi notu görünümünü yükseltmesinin ardından Türk bankaları için not değerlendirmesinde bulundu.

Kredi derecelendirme kuruluşundan yapılan açıklamada, Türkiye'de 17 bankanın not görünümünün "durağan"dan "pozitif"e çevrildiği belirtildi.

Moody's, 12 Ocak'ta yaptığı değerlendirmede, Türkiye'nin kredi notunu "B3" olarak teyit ederken, not görünümünü "durağan"dan "pozitif"e çevirmişti.

Bakan Şimşek: Tahsilat performansımızı iyileştirdik

Bakan Şimşek, tahsilat performansının iyileştiğini belirtirken; "Yürütülen çalışmalar sonucunda 2023 yılı bütçesinde öngörülenden daha iyi bir gelir performansı gerçekleşti" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, yürütülen çalışmalar sonucunda 2023 yılı bütçesinde öngörülenden daha iyi bir gelir performansı gerçekleştiğini söyledi.

X üzerinden açıklama yapan Şimşek, şunları söyledi:

"Tahsilat performansımızı iyileştirdik.

2022 yılında yüzde 89,5 olan vergi gelirlerinin tahakkuk tahsilat oranı 2023'te 3,2 puan artarak yüzde 92,7'ye yükseldi.

Tahsilat çalışmalarımız kapsamında vergi ödemelerinin önemi ve zamanında yapılmamasının hukuki sonuçları hakkında borçlular bire bir bilgilendirildi.

Borçlarını ödemekte zorlananlara yasal çerçevede taksitlendirme yapıldı.

Yürüttüğümüz çalışmalarımız sonucunda 2023 yılı bütçesinde öngördüğümüzden daha iyi bir gelir performansı gerçekleşti."

Vergi gelirleri cari yıl tahsilat oranı yüzde 92,7'ye çıktı

Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), 2022'de yüzde 89,5 olan vergi gelirlerinin cari yıl tahsilat oranının geçen yıl yüzde 92,7'ye çıktığını bildirdi. Söz konusu dönemde kümülatif verilere göre tahsilat oranı ise yüzde 2,4 artış kaydetti.

Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan (GİB) vergi gelirleri tahakkuk ve tahsilat oranlarına ilişkin açıklama yapıldı.

Merkezi yönetim bütçe gelirlerinin geçen yıl yüzde 86,1 artarak 5 trilyon 210 milyar lira, vergi gelirlerinin ise yüzde 91,2 artarak 4 trilyon 501 milyar lira olduğunun anımsatıldığı açıklamada, böylece bütçe gelirlerinin 2023 yılı bütçesinde öngörülen gerçekleşme tahminlerinin yüzde 5,7 üzerinde gerçekleştiğine işaret edildi.

Açıklamada, genel bütçe gelirlerinin tahakkuk ve tahsilat tutarlarının, geçmiş yıllardan gelen tahakkuklar ile geçmiş yıllara ilişkin tahsilatları da içerecek şekilde kümülatif (birikimli) olarak açıklandığı bildirilerek, "2023 yılı genel bütçe vergi gelirleri ile ilgili açıklanan tahakkuk verileri, geçmiş yıllardan gelen tahakkuk bakiyeleri ile 2023 yılında tahakkuk eden tutarlardan, tahsilat verileri, geçmiş yıllarda tahakkuk eden vergiler ile 2023 yılında tahakkuk eden vergilere karşılık tahsil edilen tutarlardan oluşuyor." değerlendirmesinde bulunuldu.

Kümülatif verilere göre tahsilat oranı 2,4 puan arttı

Muhasebat Genel Müdürlüğü verilerine göre, 2019'da yüzde 77,8 olan genel bütçe vergi gelirleri tahakkuk tahsilat oranının, 2022'de yüzde 81,3'e ve geçen yıl da yüzde

83,7'ye çıktığının aktarıldığı açıklamada "Kümülatif olarak açıklanan verilerden hareketle tahakkuk-tahsilat oranlarının değerlendirilmesi gerçek performansı göstermemektedir. Geçmiş yıllardan tahsil edilememiş tahakkuk bakayalarının cari yıl tahakkuklarına eklenmesiyle oluşan kümülatif tahakkuk tutarına karşılık cari yılda yapılan tahsilat oranlarının yıllar itibarıyla düşmesi, kaçınılmaz bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Geçmiş yıllardan gelen alacaklar içinde iflas ve benzeri nedenlerle tahsil kabiliyetini yitirmiş alacaklar yer almaktadır. Bu alacaklar zaman aşımına uğramadığı sürece kayıtlarda yer almaya devam etmekte ve doğal olarak tahakkuk tahsilat oranlarını aşağıya çekmektedir." ifadesine yer verildi.

Açıklamada, ilgili yıl içinde tahakkuk eden bir alacağın tahsilatının yasal nedenlerle izleyen yıllara sirayet edebildiğine işaret edilerek, konuya ilişkin şu örneklerle de yer verildi: "KDV'de yer alan tecil terkin müessesesi nedeniyle ihraç kayıtlı teslimlere ilişkin KDV tahakkuk ederken tahsilatı erteleniyor. İhtilaflı alacaklarda yargı mercilerince verilen yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlar alacağın tahsilat işlemlerini durduruyor. Yapılandırma kanunları çerçevesinde ödemelerin 3 yıla (son kanunda 4 yıla) kadar taksitlendirilmesi nedeniyle tahsilatlar izleyen yıllara kayıyor. Mücbir sebep uygulamaları nedeniyle vergilerin ödeme süreleri ertelendiği takdirde tahakkuk kayıtları olduğu halde tahsilatlar izleyen yılda yapılıyor. Ödeme zamanları 1 yıldan uzun tayin edilmiş vergiler bulunuyor. Veraset ve intikal vergisi 3 yılda 6 eşit taksitte ödeniyor. Bu veriler ışığında, geçmiş yıllardan devreden tahakkuklar dahil toplam vergi tahakkuklarına karşılık yapılan toplam tahsilatın 2022 yılındaki oranı yüzde 81,3 olduğu halde, 2023 yılında bu oran 2,4 puan artışla yüzde 83,7 olarak gerçekleşmiştir."

Cari yıl tahsilat oranları yüzde 90'ları aştı

Kümülatif açıklanan verilerin gerçek tahsilat performansını göstermemesi nedeniyle cari yıl tahsilat performansının ölçülmeye başlanıldığının aktarıldığı açıklamada, "Böylece geçmiş yılların tahakkuk ve tahsilatından bağımsız olarak her yıl kendi içinde değerlendirilmekte, her yılın tahakkuku ile bu tahakkuklara karşılık o yıl içinde yapılan tahsilatlar kıyaslanmaktadır. Nitekim son yıllarda vergi gelirlerinin cari yıl tahsilat oranlarının yüzde 90'ların üzerinde gerçekleştiği görülmektedir." değerlendirmesinde bulunuldu.

Açıklamada, cari yıl esas alınarak yapılan değerlendirmeye göre tahsilat tahakkuk oranının 2022'de yüzde 89,5, geçen yıl ise yüzde 92,7 olduğu belirtilerek, "Devlet gelirlerini kanunların verdiği yetkiler kapsamında tahsil etmekle görevli Başkanlığımız, mükellef haklarını da gözeterek bütçe gelirlerini etkin şekilde tahsil etmeyi sürdürmektedir." ifadesine yer verildi.

TL mevduat faizlerinde gerileme başladı

2023 yılının sonlarına doğru yüzde 50 seviyelerini bulan TL mevduat faizlerinde bir miktar gerileme başladı. Bankalar yeni yılla birlikte faizleri düşürdü. Bazı bankalarda oranlar yüzde 50 seviyelerinin altına çekildi.

Merkez Bankası'nın uygulamaya başladığı sıkı para politikasıyla birlikte mevduat faizlerinde ciddi artış meydana geldi. Ancak oluşan TL likidite bolluğu nedeniyle bankalar mevduat faizlerini düşürmeye başladı.

NTV'de yer alan habere göre Türk Lirası likiditesinin artmasının belli başlı sebepleri var. Bunlara değinecek olursak ilk sıraya kredi talebindeki düşüşü koymak kaydıyla; mevduatın hala en iyi getiri sağlayan araç olmasını gösterebiliriz. Öyle ki; TL mevduat oranları gerilemiş haliyle bile yatırımcısına yüzde 40'tan fazla bir garanti getiri sağlıyor. Bu da bankalardaki TL mevduat miktarının yüksek kalmaya devam etmesi anlamına geliyor.

TL likiditesinin artışına neden olan bir diğer gelişme de uygulanan KKM'den çıkış stratejisi. Ekonomi yönetimi attığı adımla birlikte TL dönüşümlü Kur Korumalı Mevduat hesaplarının yenilenmeyeceğini duyurmuştu. Bu haftaki verilere de bakıldığında 50 milyar TL'lik bir KKM çıkışı göze çarpıyor. Buradaki paranın da mevduata geçmiş olması muhtemel.

Borsadan çıkan para ise ağırlıklı olarak yine mevduata gitti

Öte yandan borsada yaşanan çıkışlar... Borsadaki geri çekilme, halka arz furiasının tersine dönüşü yatırımcıyı borsadan ayrılmaya itti. Borsadan çıkan yatırımcı sayısı 1

milyonu aştı. Borsadan çıkan para ise ağırlıklı olarak yine mevduata gitti.

Dolar TL kuru ise 30 TL'yi aştı. Ancak önceki aylara göre volatilité oldukça az. Yılın başından bu yana dolar kurundaki yükseliş yüzde 1,6 seviyesinde gerçekleşti. Son 1 ayda değér artışı yüzde 3,52. Yani döviz kuru da yatırımcıya ciddi bir yükseliş sağlamadı. Döviz kurundaki kısmi sabitlik yatırımcıyı yine faiz getirisine yönlendirdi.

Likiditeyi temizlemek için depo ihalesi adımları hayata geçirildi

Merkez Bankası likiditeyi temizlemek için depo ihalesi adımlarını hayata geçirdi. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 2006 yılından bu yana ilk kez TL depo alım ihalesi açtı. Banka son olarak 9 Ocak'ta 1 hafta vadeli 25 milyar lira tutarında depo alım ihalesi açtı.

Ancak TL mevduata yönelten etmenlerin fazla olması, sterilizasyon adımlarının yeterliliği konusunda soru işaretlerini de beraberinde getirebilir.

HSBC'den '2024 Türkiye' analizi

İngiltere merkezli dev banka HSBC bugün yayımladığı raporunda, Türkiye'nin 2024 yılında kademeli bir ekonomik uyum süreci yaşamasını beklemeye devam ettiğini belirtti.

HSBC, Türkiye'nin 2024 yılında kademeli bir ekonomik uyum süreci yaşamasını beklemeye devam ettiklerini belirtirken; politika yapıcılarının, özellikle yerel seçimlere üç aydan az bir süre kala, ekonomi için yumuşak bir inişe öncelik vermeye devam edeceğini düşündüklerini ifade etti.

HSBC bugün yayımladığı raporda, "Seçim öncesinde bir miktar mali teşvik bekliyoruz ve bütçe açığının 2024 yılında bir bütün olarak genişleyeceğini tahmin ediyoruz, ancak parasal veya kredi kanalında herhangi bir gevşeme öngörmüyoruz. Büyümenin geçen yılki tahmini yüzde 4 seviyesinden 2024'te yüzde 2,5'e yavaşlayacağını düşünüyoruz" değerlendirmesini yaptı.

Daha yavaş bir dezenflasyon hızı bekleniyor

Merkez Bankası'nın tahminlerine kıyasla daha yavaş bir dezenflasyon hızı bekleyen HSBC, manşet enflasyonu 2024 sonunda yüzde 45 olarak öngördü ve "Özellikle hizmet fiyatlarında yüksek derecede yapışkanlık varken, enflasyon beklentileri son derece yüksek kalmaya devam ediyor" dedi.

HSBC, enflasyonun bu yıl yüzde 40'ın üzerinde kalması halinde, 2022 ve 2023'ü yüzde 65'e yakın bir seviyede tamamladıktan sonra, daha da yerleşik hale gelebileceği ve bunun da daha güçlü bir para politikası tepkisi gerektirebileceği yönünde bazı riskler gördüklerini de vurguladı.

18.01.24

Cari açıktaki sürekliliğe rağmen, TCMB'nin sıkılaştırma döngüsüne başladığı haziran ayından bu yana rezervler arttığına dikkat çeken HSBC, "Ancak bu kısmen haziran-ağustos aylarındaki net hata ve noksan girişlerini ve nc çeyrekte cari işlemler hesabındaki olumlu mevsimselliği yansıtmaktadır. Yılbaşından bu yana daha güncel veriler net dış varlıklarda mütevazı bir düşüş olduğunu göstermektedir" dedi.

Mansur Yavaş açıkladı: Emeklilere her ay et ve gaz desteği sözü

Emekli maaşlarına yapılacak olan zam oranlarının belirlenmesinin ardından Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'tan dikkat çeken bir açıklama geldi. Emeklilere verdikleri desteğe devam edeceklerini açıklayan Yavaş, ödeme yapacakları miktarları tek tek açıkladı.

Ankara'da yaşayan emekliler için önemli bir son dakika açıklaması da Mansur Yavaş'tan geldi.

Yavaş, Ankara'da yaşayan ve sosyal yardım alma şartlarını taşıyan 22 bin 567 emekliye her ay düzenli ödeme yapıldığını duyurdu. Yavaş, emeklilere verdikleri desteğe devam edeceklerini belirterek, yapılacak aylık destek ödemesi miktarlarını açıkladı.

400 TL et desteği verilecek

Yavaş açıklamasında, "Değerli emeklilerimiz, Sizi en çok ihtiyacınız olan dönemde yalnız bırakmayacağız. Açlık sınırının altında maaş alan ve sosyal yardım alma hakkı olan emeklilerimize verdiğimiz aylık 1000 TL desteği sürdüreceğiz. Ayrıca her ay 400 TL et desteği ve kış aylarında aylık 500 TL doğal gaz desteğiyle yanınızda olacağız" ifadelerini kullandı.

Mansur Yavaş, belediye çalışanlarına da yeni yıl ile birlikte yüzde 70 zam yapılacağını da duyurmuştu.

Tarımın 5 yıllık stratejik planı hazır

Ali Ekber YILDIRIM

18 Ocak 2024 Perşembe

Tarım ve Orman Bakanlığı, 2024-2028 dönemini kapsayan strateji planını açıkladı. Planda özellikle dışa bağımlılığın azaltılması, kendine yeterlilik, üretici refahının artırılması, iklim krizi ile mücadele ve suyun verimli kullanılması, kayıtlılık oranının artırılması, göç hareketleri, jeopolitik riskler, doğal afetler, salgın hastalıklar, gıda arz güvenliğinin sağlanması gibi birçok konuya dikkat çekilerek yapılacak çalışmalar anlatılıyor.

“Tarım ve Orman Bakanlığı 2024-2028 Stratejik Plan”nda 7 amaç, 32 hedef ve 153 performans göstergesi yer aldı.

Türkiye Yüzyılını “Üretimin ve Üreticinin Yüzyılı” yapmak için planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak için çalışacaklarını belirten Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Stratejik Plan’daki sunuş yazısında kırsal alanların yaşam kalitesi ve refah seviyesinin artırılacağını, tarımsal girdi tedarikinde dışa bağımlılığın azaltılacağını ifade ediyor.

İklim değişikliği, göç ve jeopolitik riskler

Planın amacını ise İbrahim Yumaklı şöyle açıklıyor: “Bakanlığımızın orta ve uzun vadeli önceliklerinin belirlenip kaynakların stratejik önceliklere göre tahsis edildiği bu plan ile kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılarak vatandaşlarımızın ihtiyaçlarına cevap verebilecek azami etkinin oluşturulması amaçlanmıştır. Dünyada tarımsal üretimi etkileyen koşulların hızla değişmesi stratejik önceliklerimizi, Türkiye Yüzyılına uygun bir tarım ve orman vizyonu ile ortaya koymayı zorunlu hale getirmiştir. Bu vizyon; iklim değişikliği, nüfus artışı, göç hareketleri, jeopolitik riskler, doğal afetler, salgın hastalıklar, güvenilir gıda, toprak ve su kaynaklarının azalması ve kirlenmesi, küresel gıda arz güvenliği, gıda milliyetçiliği, gıda ticaretindeki korumacı eğilimler ve tarımsal girdi fiyatlarındaki istikrarsızlık gibi etkenler dikkate alınarak belirlenmiştir.”

‘Yeni Normal’ olarak da adlandırılan bu dönemin zorluklarına dikkat çeken Yumaklı: “Tarım ve orman alanında sahip olduğumuz üretim gücüyle birlikte sürdürülebilirlik, verimlilik, kalite, kayıtlılık ve sektöre yatırımı artırarak cevap vereceğiz. Arz talep dengesini gözetken planlı üretim yapısıyla, uluslararası rekabet gücünü artıran, ileri teknolojiye dayalı, altyapı sorunlarını çözmüş, verimliliği yüksek, sürdürülebilir bir tarım ve orman sektörünün oluşturulması temel amacımız olacaktır. Önceden olduğu gibi halkımızın güvenilir gıdaya erişimine, toprak ve su kaynaklarımız ile orman alanlarımızın korunmasına ve sürdürülebilir yönetimine özel önem verilecektir.”

Temel değerlerde “Bilimsellik” ilk sırada

Tarım ve Orman Bakanlığı’nın yayımladığı 2024-2028 Stratejik Plan’da bakanlığın temel değerleri arasında “bilimsellik” ilk sırada yer alırken diğer değerler şöyle sıralandı; erişilebilirlik, kayıtlılık, saydamlık, hesap verebilirlik ve güvenilirlik, sürdürülebilirlik, verimlilik ve kalite, hizmet ve paydaş odaklılık, ulusal stratejilere uyumluluk, işbirliğine açıklık ve katılımcılık, yetkinlik, tarımsal üretimi artırmak için sektöre yatırım.

Hedefler ne kadar gerçekçi?

Stratejik Plan’da Temel Performans Göstergeleri başlığı altında 2023 yılı sonu itibariyle mevcut durum ve 5 yıllık temel hedeflere de yer veriliyor. Bu hedefler arasında en dikkat çekici olanı 4,5 milyon ton olan yağlı tohumlu bitkilerin üretim miktarının plan dönemi sonunda yani 2028’de 28,15 milyon tona çıkarılması. Çok iddialı ve bugünkü politikalarla ulaşılmaması olanaksız bir hedef olarak görünüyor. Bu hedefi gerçekleştirirse bakanlığı ayakta alkışlamak lazım...

Diğer hedeflere bakıldığında sığır varlığı içinde kültür ırkı oranının yüzde 49’dan yüzde 56’ya çıkarılması, küçükbaş hayvan sayısındaki artış oranını yüzde 1,60’tan yüzde 10,05’e ulaştırılması, su ürünleri yetiştiriciliği üretim miktarını 550 bin tondan 3 milyon 850 bin tona yükseltilmesi.

Tarıma dayalı OSB sayısı 39’dan 100’e çıkarılacak

Stratejik Plan hedefleri arasında tüzel kişilik kazanan Organize Tarım Bölgesi(OTB) sayısının 39’dan 100’e çıkarılması, kırsal alanda yaşayan kadın ve gençlere yönelik uygulanan proje sayısını 3 binden 4 bine çıkarılması, tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı 314 bin 632’den 464 bin 632’ye çıkarılması öngörülüyor.

Planlı üretim yapılacak bitkisel ürün sayısı 17 olacak

Tarım ve Orman Bakanlığı’nın bu yıl uygulamaya koyacağı planlı üretim ile ilgili hedeflerde yer aldı. Stratejik Plan’a göre 2023 sonu itibariyle planlı üretim yapılan bitkisel ürün/ ürün grubu sayısı (0) sıfırdan 2028’de 17’ye çıkarılacak. Yine sıfır (0) olan 1/5000 ölçekli arazi kullanım planlaması yapılan alan plan dönemi sonunda 11

bin 800 hektar olacak. Kuraklık tahmini ve erken uyarı sisteminin tamamlanma oranı (0) sıfırdan yüzde 100'e çıkarılması hedefleniyor.

Özetle, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 106 sayfalık 2024-2028 Stratejik Planı'nda tarım konusundaki tespitler, hedefler çok iyi yapılmış ve çözüm önerileri de sıralanmış. Geçmiş planlara göre daha gerçekçi tespitler var. Ancak bunların yazılmasından çok uygulamaya geçirilmesi çok önemli. Tarım konusunda birçok plan, strateji belgesi, program yazılıyor, yasal düzenlemeler yapılıyor. Fakat uygulanmayınca bir anlamı kalmıyor. Umarız bu kez uygulanır.

Çiftçiliğin itibarı düşük, örgütlenmesi zayıf

Tarım ve Orman Bakanlığı 2024-2028 Stratejik Planı'nda tarımda güçlü ve zayıf yönler ile dış çevreden kaynaklanan fırsatlar ve tehditlere de yer veriliyor. Zayıf yönler arasında "Çiftçiliğin toplumda itibar ve eğitim açısından dezavantajlı meslekler arasında yer alması", "Kooperatifleşme ve örgütlenme eksiklikleri" dikkat çekiyor.

Stratejik Plan'a göre güçlü ve zayıf yönler şöyle sıralanıyor:

Güçlü yönler

- Köklü ve yaygın teşkilat yapısı
- Tarım, orman ve su kaynaklarının bütüncül yönetimi
- Tarım ve ormancılık alanında verilen destekler
- Araştırma ve geliştirme kapasitesi
- Farklı disiplinlerde eğitime sahip uzman insan kaynağı
- Deneyimli, işine sahip çıkan ve özverili çalışanlara sahip olması
- Geniş paydaş kitlesi ile iş birliği
- Eğitim ve yayım faaliyetleri
- Bilgi ve teknoloji altyapısı
- Mevzuat altyapısının güçlü olması
- Uluslararası ilişkilerde güçlü bağlar

Zayıf Yönler

- Veri üretiminde/elde edilmesinde ve yönetiminde yaşanan güçlükler

- Kariyer uzmanı, mesleki ve ara kademe personel sayısının ve dağılımının yetersizliği
- Uzun vadeli tarım politikalarındaki eksiklikler
- Tarımsal üretim ve gıda lojistiğinde planlama eksiklikleri
- Tarımsal üretimin pazara entegrasyonu ve pazarlama kanallarının çeşitlendirilmesinde karşılaşılan aksaklıklar
- Çiftçiliğin toplumda itibar ve eğitim açısından dezavantajlı meslekler arasında yer alması
- Kooperatifleşme ve örgütlenme eksiklikleri
- Çalışma alanının genişlemesi nedeniyle hantallaşan yapı
- Stratejik yönetim ilkelerinin tam olarak benimsenmemesi
- Kanuni düzenlemelerdeki güncelleme ihtiyacı
- Sosyal tesis ve imkânların eksikliği
- Personelin mali ve özlük haklarının yetersiz olması.

Tarımda fırsatlar ve tehditler

Stratejik Plan'da tarımda fırsatlar ve tehditlere de yer veriliyor. Tehditler arasında hayvan ve bitki hastalıkları, tarımsal üretimin tam olarak kayıt altına alınamaması / kayıt dışı üretimin varlığı, tarımsal girdilerde ve teknolojilerde dışa bağımlılık ve maliyetlerin yüksekliği, nüfusun yaşlanması öne çıkıyor. Fırsatlar ve tehditler şöyle sıralanıyor:

Fırsatlar

- Stratejik coğrafi konumu (iklim, olası pazarlar, lojistik)
- Verimli toprak yapısı ve zengin biyolojik çeşitlilik
- Doğanın ve ekolojik dengenin korunması konusunda duyarlılığın artması
- Su ürünleri üretimine uygun deniz ve iç su kaynaklarının varlığı
- Tarım ve su ürünlerinde gelişen dış pazar talebi
- Gıda güvenirliliği ve uluslararası normlara uyum için yapılan düzenlemeler

- Küresel gıda krizleri
- Sektöre yönelik pazar talebinin sürekliliği
- Tarımın öncelikli sektörler arasında değerlendirilmesi
- Tarımın sanayi ile entegrasyonu
- Yenilenebilir enerji kaynakları ile teknolojinin tarımda kullanım olanaklarının artması
- Marka olabilecek geleneksel/yöresel ürün çeşitliliği
- Sağlıklı beslenme bilincinin artması
- Su ve Taşkın Kanun taslaklarının hazırlanmış, su verimliliği seferberliğinin başlamış olması

Tehditler

- Dünya genelinde koruma - kullanma dengesinin kullanma yönüne doğru kayması
- Pandemi ve savaşlar nedeniyle gıda arzında ve talebinde yaşanan sorunlar
- Arz güvenliği ve gıda güvenilirliği konusunda yazılı, işitsel ve görsel medyadaki bilgi kirliliği
- Tarım arazilerinin küçük, parçalı ve dağınık olması
- Doğal kaynaklar ve biyolojik çeşitlilikte yaşanan kayıplar
- İklim değişikliği ve artan doğal afetlerin doğal kaynakların (toprak, su vb.) korunamaması ve üretimin dalgalanması risklerini artırması
- Tarımın doğası gereği sektörel belirsizlikler
- Şehirleşme ve sanayileşmenin tarım alanları, ormanlar ve su kaynakları üzerindeki baskısı
- Tabiatı koruma hedeflerinin sanayi, ulaştırma, enerji ve maden araştırma hedefleri ile çakışması
- Hayvan ve bitki hastalıkları
- Kırsal altyapı yetersizlikleri, mevcut altyapının modernizasyon ihtiyacı
- Tarımsal üretimin tam olarak kayıt altına alınamaması / kayıt dışı üretimin varlığı

- Tarımsal girdilerde ve teknolojilerde dışa bağımlılık ve maliyetlerin yüksekliği
- Küresel ve bölgesel siyasi ve ekonomik istikrarın bozulması
- Avrupa Birliği (AB) ile diğer ülkelerin dış ticaret politikalarındaki değişiklikler ve rekabetin artması
- Yaşlanan tarımsal nüfus
- Sektördeki genç işgücünün azalması ve kırsaldan kente göç
- Tarım sektöründeki gizli ve kayıt dışı işsizlik
- AB uyum sürecinin tamamlanmaması
- Küçük tarımsal işletmelerin teknolojik gelişmelere ayak uyduramaması
- Bakanlık ile diğer kurumlar arasında yaşanan yetki çakışması

Tablo 1: Temel Performans Göstergeleri

Plan Dönemi Başlangıç Değeri (2023 Yılı Sonu)	Temel Performans Göstergeleri	Plan Dönemi Sonu Hedeflenen Değeri (2028)
4,5	Yağlı tohumlu bitkiler üretim miktarı (milyon ton)	28,15
49	Sığır varlığı içinde kültür ırkı oranı (yüzde)	56
1,60	Küçükbaş hayvan sayısındaki artış oranı (yüzde)	10,05
550	Su ürünleri yetiştiriciliği üretim miktarı (bin ton)	3.850
1.200	Gıda işletmelerinde yapılan resmi kontrol sayısı (bin adet)	7.950
39	Tüzel kişilik kazanan Organize Tarım Bölgesi (OTB) sayısı	100
3.000	Kırsal alanda yaşayan kadın ve gençlere yönelik uygulanan proje sayısı	4.000
314.632	Tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı	464.632
0	Planlı üretim yapılan bitkisel ürün/ürün grubu sayısı	17
23.570	Tarım sigortası poliçe sayısı (bin adet)	41.070
0	1/5000 ölçekli arazi kullanım planlaması yapılan alan (bin ha)	11.800
2	Uygulamaya konulan bütünleşik havza yönetimi eylem planları sayısı	13
37	Tescilli ve korunmasına yönelik çalışma yapılan yerel çeşit sayısı	53
660	Korunan alan sayısı	735
0	Kuraklık tahmini ve erken uyarı sisteminin tamamlanma oranı (yüzde)	100

Rekorlar yılına hazır olun

Şeref OĞUZ

18 Ocak 2024 Perşembe

2024 Yılı'nın açıklanan ilk verileri gösteriyor ki bu yıl; rekorlar yılı olacak. Dolarda, faizde, enflasyonda en yüksek rakamları göreceğiz. Yerel seçim öncesinde frenlenen bütün maliyet kalemleri seçim sonrasında canlanmaya hazırlanıyor. Fiyatlandırma davranış bozukluğu; histeriye varabilecek.

Fırtına öncesi sessizlik, denizde olduğu gibi ekonomide de sakinliğin habercisidir; dalgalar yükselmeden önce suyun duruluğu, değişimin ayak sesleridir. Ekonominin gerçek yüzü verilerle ortaya çıkarken seçimlerin gölgesinde gizlenenleri; mart sonrasında sahnede göreceğiz.

DOLAR 30'U AŞTI, BÜTÇE 1,4 TRİLYON AÇIK VERDİ

Dolar 30 liranın üzerine çıkıverdi bile; 30,18 TL. Euro'ya bakarsanız 32,75 TL. Artık dövizde 30 lira üzeri faizde %40 üzeri rakamları konuşuyoruz. Bütçe mi? Açık 1,4 trilyon TL ile geçen yılın başında öngörülen 659 milyar TL'den oldukça uzağa düşmüş durumda... Kısaca rekor üzerine rekor yaşıyor.

Sosyal medyada dolaştırılan lüks olmayan restoran yemek fiyatları; bazı şeylerin şirazesinden çıktığını gösteriyor bize. Kişi başı kahvaltının 1.500 lira, çorbanın 500 lira, ızgara etin tek kişilik porsiyon fiyatının 3.500 lira, pilavın tabağının 1.200 lira ve minik kâse salatanın 750 lira olduğunu görebiliyoruz.

İKİ SORU İKİ CEVAP

Faiz bu seviyelerde durur mu?

Faiz burada durmayacak. Döviz ihtiyacımız var. Bu döviz; yüksek faiz talep ediyor. Faizler olduğu yerde de duramayacak. Dünya indirim tartışmalarını sürdürdursun biz faizleri nasıl yüksek tutarız derdinde olacağız. Burada tek korkum, dışarının faiz indirme sürecinin gazına gelinerek bizim "NAS 2.0" hatasına düşmektir. Henüz faiz artışından umduğumuz faydaları temin etmeden böylesi bir "siyasi tercih" üzerinden Heterodoks 2.0'ı ve olası ekonomik faciaları yaşama riskimiz artacaktır.

Peki, ya konut? Erişilir olabilecek mi?

Konut satmak isteyenler için de konut almak isteyenler için de kolay olmayacak bir süreç yaşıyoruz. Hayalinin bile kurulmayacağı bir dönem. Sosyal konut projesi mi? Unutun gitsin. Ne böylesi konut üretecek müteahhit var, ne de TOKİ'de bunu gerçekleştirecek ekonomik kapasite... Kısaca konut fiyatları, erişilemez düzeylerini korumakla kalmayıp, yenisinin üretilmemesi halinde daha artabilir.

NOT

HERKES AYAĞINI YORGANINA GÖRE UZATSIN KÜÇÜLÜYORUZ

2023 Yılı bütçe verileri bir kez daha gösterdi ki; olağandışı bir hal içerisindeyiz. Bütçe açığı bir yandan diğer yandan kamu harcamaları, halkın küçülmeye hazırlanması gerektiğini gösteriyor. Ötemize berimize baktığımızda herkes genişleyen aile olmaya başladı bile.

Kirasını ödeyemeyen annesinin evine koşuyor. Gençler yanlarına kahve termosu almadan dışarı çıkmıyor. Akşam pazarı artık rutin bekleyişlerin halini aldı. Zor bir süreç; daha zor günler kapıda. Küçülmeye gidiyoruz. Herkesin ayağını yorganına göre uzatması gerektiği konusunda uyarıyorum.

Aslında bazıları için ayağını uzatacağı yorgan dahi olmayacak. Hele ki emekliler, onları açlık sınırının altına gömen siyaset ile “bulabildiği en niteliksiz işte dahi” çalışmak zorunda kalacak. Hayatta kalabilmek için emekliyi bu duruma düşüren, ekonomideki tercihlerimiz oldu.

Bankada parası olanlar dolarla flörtleşmesin diye KKM'yi icat ettik ve bu bize yaklaşık 1 trilyon liraya mal oldu. Dar gelirlinin üzerinden çekip alınan yorgan, hali vakti yerinde olanların altında döşek olarak serildi. Emeklinin acıkabileceği unutuldu ama oy verebileceklerinin unutulması bence çok büyük hata.

Bütçe gelirinde son 13 yılın en yüksek tahsilat oranı

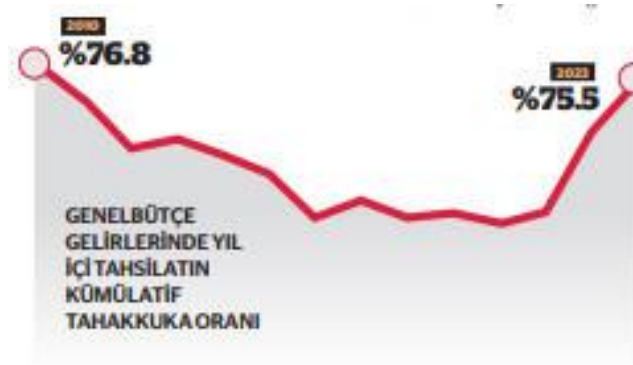

Naki BAKIR

18 Ocak 2024 Perşembe

Temmuz ayında çıkarılan ek bütçe kapsamında sağlanan vergi artışlarının büyük oranda tahsilata da yansmasıyla 2023 yılında genel bütçe gelirlerinde tahsilatın tahakkuka oranında yüzde 75,5'le son 13 yılın en yüksek düzeyi yakalandı.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre 2023 yılında genel bütçe gelirlerinde tahakkuk tutarı önceki yıla göre yüzde 75,6 artarak 6 trilyon 768,6 milyar lira, yıl içinde yapılan tahsilat ise yüzde 86 artışla 5 trilyon 110,9 milyar lira oldu. Buna göre yıl içi tahsilatın tahakkuka oranı yüzde 75,5 düzeyinde gerçekleşti.

Genel bütçe gelirleri (Milyar TL)			
	Tahakkuk	Tahsilat	Tahs./Tah (%)
2010	321,6	246,9	76,8
2011	387,2	288,1	74,4
2012	461,0	323,2	70,1
2013	535,1	377,3	70,5
2014	593,7	411,0	69,2
2015	687,4	466,7	67,9
2016	829,9	538,3	64,6
2017	933,1	610,3	65,4
2018	1.142,4	752,4	64,1
2019	1.321,8	852,4	64,5
2020	1.575,5	1.005,0	63,8
2021	2.128,4	1.370,7	64,4
2022	3.855,7	2.747,8	71,3
2023	6.768,6	5.110,9	75,5

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı verilerde, mevcut mevzuat gereğince, genel bütçe vergi gelirlerine ilişkin tahakkuk ve tahsilat tutarları; geçmiş yıllardan devreden tahakkukları ve yine geçmiş yıllara ilişkin tahsilatları da içerecek şekilde kümülatif olarak açıklanıyor, cari yıl içi tahakkuk ve tahsilatlar ayrıca gösterilmiyor.

Buna göre 2023'te, yıl boyu yapılan tahsilatın birikimli tahakkuk tutarına oranında 2010'dan bu yana olan dönemin en yüksek orana ulaşıldı. 2010'da yüzde 76,8 düzeyinde gerçekleşen bu oran, sonraki yıllarda sürekli gerileyerek 2014'te yüzde 69,2'ye, pandemi yılı 2020'de yüzde 63,8'e kadar inen söz konusu oran, 2021'de yüzde 64,4, 2022'de de yüzde 71,3 düzeyinde gerçekleşmişti.

Vergide tahsilat oranı yüzde 83,7

Geçen yıl başlangıçta 3 trilyon 199,5, milyar lira öngörülen vergi geliri tahsilat hedefi, temmuz ayında çıkarılan ek bütçe kapsamında 1 trilyon 71,2 milyar lira artırılarak 4 trilyon 270,7 milyar liraya çıkarılmıştı.

Doğrudan ve dolaylı vergi kalemlerinde yapılan yaygın artışlar ve salınan yeni vergilerle büyüyen tahakkuk, önceki yıllardan devreden tutarlarla birlikte 2023'ün tümünde kümülatif 5 trilyon 375,5 milyar lira oldu.

2023 yılı içinde söz konusu kümülatif tahakkukun yüzde 83,7'si oranında 4 trilyon 500,9 milyar liralık vergi tahsil edildi. 2022 yılında bu oran yüzde 81,3 olmuştu. Vergide tahakkuk tutarı önceki yıla göre yüzde 85,6 artarken, tahsilattaki artış yüzde 91,3'e ulaştı.

Türlerine göre genel bütçe gelirleri (Milyon TL)			
	Tahakkuk	Tahsilat	Tahs./ Tah. (%)
GENEL BÜTÇE GELİRLERİ	6.766.578,4	5.130.895,4	75,5
I-VERGİ GELİRLERİ	5.375.433,8	4.500.865,6	83,7
DOĞRUDAN VERGİLER	1.813.782,3	1.554.890,1	85,7
Gelir Vergisi	822.412,7	694.014,3	84,4
Kurumlar Vergisi	886.317,3	786.313,5	87,5
Mülkiyetten Alınan Vergiler	93.052,3	74.562,3	80,1
-Veraaset ve İntikâli Vergisi	7.129,5	4.237,7	59,4
-Motorlu Taşıtlar Vergisi	85.815,9	70.348,4	81,9
MTV	48.182,3	40.175,1	83,4
EK MTV	37.653,4	30.074,3	79,9
-Değerli Konut Vergisi	106,9	75,2	70,3
DOLAYLI VERGİLER	3.548.750,5	2.935.830,6	82,7
Dahilde Alınan KDV	824.559,4	505.465,6	61,3
Ömü Tüketim Vergisi	959.111,8	928.194,8	96,8
-Petrol ve Doğalgaz Ürünleri	186.113,8	172.854,9	92,9
-Motorlu Taşıt Araçları	446.292,3	441.232,2	98,9
-Alkollü İçkiler	74.218,1	69.040,3	93,0
-Tütün Mamulleri	379.019,4	176.590,4	46,6
-Kolalı Gazeteler	8.636,4	8.304,8	96,2
-Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallar	64.827,2	60.188,1	92,8
Banka ve Sigorta Müameleleri Vergisi	133.131,1	132.741,8	99,7
Şans Oyunları Vergisi	28.427,9	28.401,6	99,9
Ömü İstisna Vergisi	16.911,6	16.650,5	98,5
Dijital Hizmet Vergisi	10.434,7	10.310,4	98,8
Konaklama Vergisi	7.303,4	6.834,3	93,6
Dış ticaretten alınan	1.326.504,2	1.095.083,5	82,6
-Gümrük Vergileri	145.911,7	142.371,8	97,5
-İthalde Alınan KDV	1.177.350,0	949.509,6	80,6
-Diğer Dış Ticaret Gelirleri	3.242,6	3.202,1	98,8
Damga Vergisi	103.169,4	82.592,3	80,1
Harçlar	139.197,0	129.555,7	93,1
EYS VERGİLERİ	12.918,8	10.344,9	79,5
II-YEŞERBÜS VE MÜLKİYET GELİRİ	164.901,4	133.092,3	80,7
III-AL. BAĞIŞ, YARDIM VE ÖZEL GEL.	29.588,7	29.543,3	99,9
IV-FAİZLER, PAYLAR VE CEZALAR	1.173.936,6	422.724,6	36,0
Faiz Gelirleri	456.983,8	183.488,0	40,2
Para Cezaları	530.483,8	60.533,5	11,4
Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	125.272,9	121.336,1	96,8
Diğer Çeşitli Gelirler	61.204,8	57.367,0	93,7
V-SERMAYE GELİRLERİ	17.314,4	17.314,0	100,0
VI-ALACAKLARDAN TAHSİLAT	7.355,7	7.355,7	100,0

Bütçe gelirlerinin en büyük bölümünü oluşturan vergide revize yıllık tahsilat hedefi de aşılırken, tahsilatta önceki yıla göre sağlanan 2,1 trilyon liralık artış, toplam genel bütçe gelirlerindeki tahsilat/ tahakkuk oranını da yükseltti. 2023'te, yıl içi tahsilatın kümülatif tahakkuka oranı doğrudan vergilerde yüzde 85,7 oldu.

Bu kapsamda söz konusu oran; gelir vergisinde yüzde 84,4, kurumlar vergisinde yüzde 87,5, ek motorlu taşıt vergisinin de içinde yer aldığı mülkiyet vergilerinde yüzde 80,1 düzeyinde gerçekleşti.

Tahsilatın tahakkuka oranı toplam vergi pastasının üçte ikisini oluşturan dolaylı vergilerde de yüzde 82,7 düzeyinde gerçekleşti. Bu kapsamda, bütçenin en büyük gelir kalemlerinden dahilde alınan KDV'de yüzde 61,3'le görece düşük kalan tahsilat/tahakkuk oranı, ithalde alınan KDV'de yüzde 80,6'ya, petrol, gaz, içki, sigara, taşıt, dayanıklı tüketim gibi ürünlerden alınan ÖTV'de ise 96,8'e ulaştı.

Damga vergisinde yüzde 80,1 olan oran, yargı, noter, tapu, pasaport, gemi, trafik gibi alanlarda alınan harçlarda yüzde 93,1 düzeyinde oluştu. Tahsilat/tahakkuk oranı BSMV, şans oyunları, özel iletişim gibi vergilerde yüzde 100'e yakın gerçekleşti. Vergi gelirlerinde tahsilatın tahakkuka oranı yüzde 94,87 ile 81 il içinde en yüksek Kocaeli'nde gerçekleşti.

En büyük sanayi kuruluşlarının yer aldığı bu ili yüzde 89,37 oranı ile İstanbul, yüzde 88,65'le madencilik kurumlarının bulunduğu Zonguldak, yüzde 88,42 ile Mersin ve yüzde 88,32 ile Çanakkale izledi. Bayburt yüzde 88,07, Kırşehir yüzde 87,75, Rize yüzde 87,72, Samsun yüzde 87,33 ve Erzurum vergi tahsilatının tahakkuka oranı en yüksek ilk on il arasında yer aldı. Vergide tahsilatın tahakkuka oranı en düşük il ise yüzde 38,07 ile depremzede Kahramanmaraş oldu.

Söz konusu oran Şırnak'ta yüzde 40,49, Karabük'te yüzde 44,48, Kilis'te yüzde 47,17, Yozgat'ta yüzde 50,41'le en düşük düzeylerde oluştu. Mardin yüzde 51,49, Osmaniye yüzde 55,9, Tekirdağ yüzde 59,17, Adıyaman yüzde 61,13 ve Hakkâri de yüzde 61,43'le vergi tahsilatının tahakkuka oranının en düşük olduğu on il arasında yer aldı.

Cezalarda tahsilat çok düşük

Genel bütçe gelirlerinin en büyük bölümünü vergi gelirleri oluştururken, vergi dışı gelir kalemlerinden faiz, pay ve cezalarda ise tahsilat oranı oldukça düşük kaldı. Genel bütçede 2023 yılı faiz, pay ve ceza tahakkuku 1 trilyon 173,9 milyar lira olurken, tahsilat 422,7 milyar lira ile bunun yüzde 36'sı düzeyinde gerçekleşti.

Bu kapsamda özellikle para cezalarında tahsilat oranının yüzde 11,4'le dipte olduğu görüldü. Faiz gelirlerinde de yüzde 40,2 ile düşük kalan tahsilat/tahakkuk oranının kişi ve kurumlardan alınan paylarda yüzde 96,9, bu kategorideki diğer çeşitli gelirlerde ise yüzde 93,7 ile yüksek düzeyde olduğu görüldü.

Tahsilatın tahakkuka oranı, toplam pastadaki payı küçük olan vergi dışı diğer bütçe gelir kalemlerinden teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde yüzde 80,7, alınan bağış ve yardım ve özel gelirlerde yüzde 99,8 oldu. Sermaye gelirleri ve alacaklardan tahsilatlarda ise söz konusu oran yüzde 100 olarak gerçekleşti.

Abdulkadir Selvi

CHP-İYİ Parti arasındaki gerilim büyüyor

ÖZGÜR Özel, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın şehitler verdiğimiz gece, Devlet Bahçeli ve Meral Akşener'le görüşmesini hedef aldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'a "Bazı liderleri arayıp bazı liderleri aramazsanız, siz her şey olmuşsunuzdur ama devlet adamı olamamışsınızdır" diye seslendi.

Hızını alamadı. "Bazı telefonların gelmesi gelmemesinden daha kötüdür. Gelmemesinden gurur duyuyorum. CHP için bir onurdur" dedi.

YANIT AKŞENER'DEN GELDİ

Özgür Özel'e yanıt Meral Akşener'den geldi. Akşener, 12 Ocak günü, 9 şehit haberinin geldiği gece Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı, Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler'i ve Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ı aradığını anlattı.

"Milli Savunma Bakanı dönmedi. En hızlı şekilde dönen Hakan Fidan, Cumhurbaşkanı ise gece aradım, sabah döndü" dedi.

DAHA ÖNCE DE ARAMIŞTI

Akşener, 22-23 Aralık tarihlerinde şehitler verdiğimiz zaman da Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı aradığını anlattı. 33 şehit verdiğimiz gece de aynı şekilde Cumhurbaşkanı, Milli Savunma Bakanı ve Dışişleri Bakanı'nı aradığını söyledi.

16 Ocak tarihli, "Erdoğan, Bahçeli ve Akşener'i aradı mı?" başlıklı yazımda bunu anlatmışım. Şehitlerimizin geldiği gece Bahçeli ve Akşener'in milli dayanışma duygusuyla Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı aradıklarını ifade etmişim.

AYNI DUYGUyla

Bunun ilk kez olmadığını, daha önce şehit verdiğimiz dönemlerde de aynı devlet adamlığı duygusuyla hareket ettiklerinin altını çizmiştim. O yazıyı yazarken hem siyasi partilerden hem Cumhurbaşkanlığı İletişim Ofisi'nden teyit etmiştim. Akşener de aynı şeyleri söyledi. Çünkü tek bir doğru var.

ÖZGÜR ÖZEL NE YAPACAK

Özgür Özel, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı suçlamak yerine işin gerçeğini öğrenerek konuşsaydı böyle ters köşe olmazdı. Özgür Özel, CHP Grubu'nda konuşma yapmadan önce ben işin gerçek yüzünü yazmıştım. Ama işin gerçek yüzünü bilerek o konuşmayı yaptıysa ona bir şey diyemem.

DERS ÇIKARMALI

Özgür Özel'in bu durumdan ders çıkarmasında fayda var. Akşener de muhalefet lideri ama şehitlerimiz söz konusu olunca 'Benim yerim devletimin yanı' diyebiliyor. Cumhurbaşkanı'nı ve ilgili bakanları arıyor, acıları paylaşıyor, desteğini ifade ediyor. Millet olmak budur. Devlet adamlığı budur. Özgür Özel'in suçlamadan önce, şehitlerimizin geldiği bir gecede herkesten önce Cumhurbaşkanı'nı araması gerekmiyor mu?

SÖZ DÜELLOSU

Meclis'teki görüşmeler sırasında da dikkatimi çekmişti. Bu gözlemimi Müsavat Dervişoğlu ve Meral Akşener'in açıklamaları daha da pekiştirdi.

Söz konusu PKK ile mücadele ve PKK'nın siyasi kolu DEM Parti ile işbirliği olunca CHP ile eski müttefiki İYİ Parti arasındaki makas açılıyor. CHP ile DEM Parti yakınlaştıkça, CHP ile İYİ Parti arasındaki söz düellosu artıyor.

CHP-DEM YAKINLAŞMASI

Meral Akşener, DEM Parti ile işbirliği üzerinden CHP'yi eleştirdi: "Bizim hür ve müstakil olmamız bazı şeyleri ortaya çıkardı. Hani her konuda biz suçluyduk? El sıkışın kardeşim, el sıkışın. Dürüst, açık bir şekilde DEM'le el sıkışın. Sizin elinizi tutan mı var? Hemen bütün her yeri alın. Görelim bakalım neymiş dünya."

AKŞENER'İN STRATEJİSİ

Seçimlerden sonra CHP, İYİ Parti desteğini kaybetmişti. Ekrem İmamoğlu tavanda kurulamayan ittifakın tabanda kurulacağını savunuyordu. İki parti arasındaki karşılıklı suçlamalar böyle devam ederse tabanda ittifak beklentileri de suya düşer. Gördüğüm o ki Meral Akşener bu seçimde iktidarı da eleştirecek, PKK'nın siyasi kolu olan DEM Parti ile ittifak üzerinden CHP'yi de vuracak. Akşener, hür ve müstakil bir muhalefet lideri olarak gelişine vuracak.

DEM PARTİ- CHP İTTİFAKI

Bu arada CHP ile DEM Parti arasındaki ittifak konusunda gelişmeler var. DEM Parti bu kez gizli, saklı değil şeffaf ve herkesin gözünün önünde yapılacak kurumsal bir ittifak istiyor. CHP'nin de buna bir itirazı gözüküyor.

İTTİFAK YAPILACAK İLLER

DEM Parti, Mansur Yavaş'tan dolayı Ankara'da ittifak yapmıyor. Ama DEM Parti İstanbul, İzmir, Adana, Bursa ve Mersin'de CHP'yi destekleyecek. Bursa hariç bu illerde ilçe belediye başkanlığı istiyorlar. PKK, batı şehirlerinde temsile çok önem veriyor. DEM Parti, CHP'den İstanbul'da Adalar ve Esenyurt belediyelerini istiyor.

PKK'NIN KANALINDA AÇIKLADI

Ancak iki parti arasında sadece seçim işbirliğinin konuşulmadığı anlaşılıyor. DEM Parti Eşbaşkan Yardımcısı Tayip Temel, PKK'nın yayın organı olan televizyonda açıkladı.

“1- Kürt sorununa yönelik CHP ve muhalefetin yaklaşımı

2- (Öcalan'a) Tecrit ve tecridin çözümün önündeki engelleyici rolüne dair tartışmalar

3- Kayyum siyaseti

4- Can Atalay'ın durumu

5- İçeride olan (PKK'lı tutuklular) arkadaşlarımızın durumu

KAPALI KAPILAR ARDINDA NE KONUŞULDU

Demek ki sadece seçimler için ittifak yapmayacaklar. İdeolojik bir işbirliği de gündemde.

Kemal Kılıçdaroğlu, seçimlerden önce Pervin Buldan ve Mithat Sancar'la görüşünce Sırrı Sakık, “Kapalı kapılar ardında ne konuşuldu açıklayın” diye çağrı yapmıştı.

Aynı çağrıyı bu kez ben yapıyorum. Özgür Özel, DEM Parti ile kapalı kapılar ardında konuştuklarınız neler? DEM Parti ile seçim işbirliğinin ötesinde ideolojik bir ittifak söz konusu olacak mı?

Esfender KORKMAZ

Türkiye üç açık açmazında sıkıştı

2015 öncesi yıllarda, ekonomik sorunlar tartışılırken etkili faktörler olarak, ekonomik ve sosyal sorunlar dikkate alınırdı. Söz gelimi enflasyon arz-talep dengesinin bozulması demektir. Ekonomik istikrar için hedef tasarruf-yatırım-tüketim dengesini sağlamaktır.

2015 yılından sonra Türkiye ekonomisinde bu dengeyi sağlasak dahi, ekonomik istikrarı sağlayamayız. Çünkü denkleme kurumsal açık ve bağlı olarak güven sorunu eklendi.

1.KURUMSAL AÇIK:

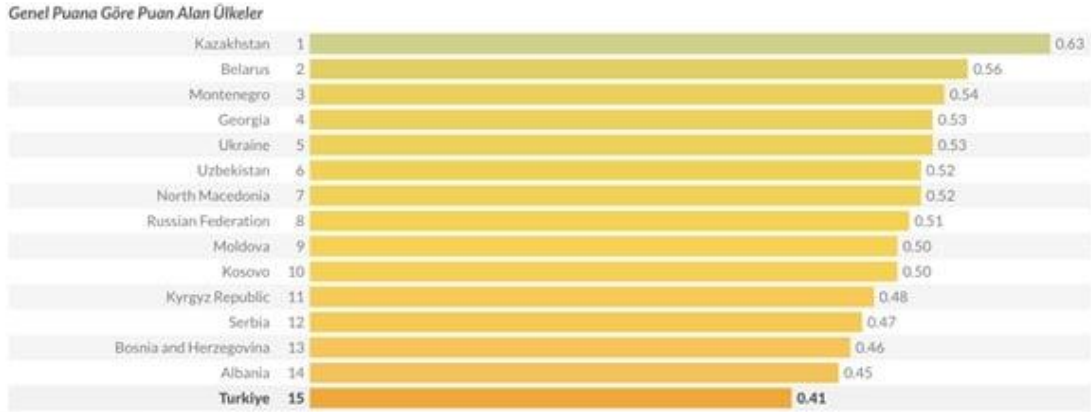
Kurumsal yapı; bir toplumda organize olmuş ve aynı zamanda tarihsel boyut taşıyan toplumsal ilişkilere dayanan ve insanlar tarafından oluşturulmuş normlarıdır. Bu normlar kurumların ve demokrasinin sınırlarını da belirleyen kurallardır. Batı toplum kültürü, geleneksel ve sosyal kurumlar; devlet, aile, eğitim, hukuk, ekonomi, siyaset ve din unsurlarını kapsar.

Türkiye’de, demokrasi, hukuk, devlet, eğitim, kurumları ideolojik bir tabana kaydı ve kurumsal yapı bozuldu.

Türkiye; Freedom House, Dünya Özgürlükler Evi’nin tüm dünya için yaptığı değerlendirmede; siyasal haklar ve sivil özgürlükler olarak, 2017 yılına kadar kısmen özgür statüde iken, 2017’de özgür olmayan ülke statüsüne geriledi. Bu gerileme sermaye-emek ve müteşebbis gibi üretim faktörlerinin kararlarını negatif etkiledi.

World Justice Project –**WJP**- (Dünya Adalet Projesi), “**2023 Hukukun Üstünlüğü Endeksi**”ni yayınladı. Türkiye 142 ülke içinde 117. Sırada.

İçinde yer aldığı Doğu Avrupa ve Orta Asya grubu ülkeler içinde ise son sırada yer aldı.

Kaynak; World Justice Project – **WJP** (Dünya Adalet Projesi

Hükûmetin halk ve Meclisler tarafından denetiminde ise dünyada 142 ülke içinde sondan altıncı, 137. sırada yer aldı.

Türkiye’de Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları uygulanmıyor. Kayyum uygulaması var.

Dahası hükûmet adliye salonlarında yasalara açıkça aykırı olduğu halde şeriat isteyenleri görmek istemiyor.

Ekonomik istikrar olsa bile bu şartlarda sürdürülemez. Çünkü bu şartlar yerli ve yabancı sermaye için güven sorunu yarattı.

2.İÇ AÇIKLAR:

Türkiye’de öteden beri fiilen iç tasarruf açığı var. Bu açık cari açığa yansıyor.

Bütçe açığı artıyor. Eğer bütçe ile yatırım yapılacaksa, bütçe açığının önemi yoktur. Çünkü bu açıkları hükûmetler eksi reel faizle borçlanarak kapatıyorlar.

Türkiye de bütçe açığının artmasının bir nedeni, kamu özel iş birliği nedeni ile müteahhitlere her yıl gelir farkı ve kur korumalı mevduata faiz farkı verilmesidir. Bu farklar bütçeleri ipotek altına aldı.

Bir diğer nedeni, bütçeden sosyal yardım adı altında, seçim popülizmi için para dağıtılmasıdır. Engellilere, ihtiyaç sahiplerine yapılan yardıma kimse hayır demez. Ama bazıları çalıştığı halde kamu bankalarından her ay kartla para alıyor. Bu gibi siyasi popülist harcamalar bütçe dengesini ve gelir dağılımını bozucu etki yaptı.

Öte yandan elbette, saraylarda ve kamuda itibar olarak tanımlanan, lüks harcamalar, makam şatafatı kısılmadıktan sonra bütçe açıkları da artacaktır.

İnşallah yanılırim ve fakat maalesef gerçek olan şudur ki; 2024'te mutlak olarak açıklar artacaktır, çünkü siyasi iktidar bütçeyi ve kamu imkânlarını seçim popülizminde kullanacaktır.

Kaldı ki, bütçeler Cumhurbaşkanlığı tarafından belirleniyor. Meclis onay mevkii durumundadır. Bu şartlarda valilere “**kâğıt tasarruf edin**” diyen bir anlayış içinde iç açıklar çözülmez.

İç açıkların nedenini Rating kuruluşları bizden daha iyi ve objektif olarak yorumluyor ve bu nedenle Türkiye'nin kredi notunu aşırı spekülâtif, yatırım yapılamaz seviyesinde tutuyorlar. İç ve dış iktisadi ajanlar Türkiye'nin rating notuna göre adım atıyorlar.

3.DIŞ AÇIKLAR:

Türkiye, 2023 yılı cari açığı 46 milyar dolar dolayındadır. Bu açığın iki nedeni var;

***Bir... Üretim dışa bağımlıdır.**

***İki... Türkiye'nin millî dış politikası yoktur.**

MB 2015 ve öncesi çalışmalardan anlıyoruz ki üretimde ithal girdi oranı yüzde 40 üstündendir. Toplam ithalat içinde ara malı ithalatı, yüzde 72 ile yüzde 80 arasında değişiyor.

Eğer dış açığı yatırım malı ithalatı için vermiş olsaydık, şimdi ülke cari fazlaya dönmüş olurdu. Şimdi ise herhangi bir nedenle ithalat yapamazsak, üretim de yapamayız. Büyümeyi sürdüremeyiz.

Ama hükûmetin ithal girdiyi içeride üretmek için hiçbir planı ve hedefi yoktur.

Türkiye'nin millî bir dış ticaret politikası olmadı, bugün de yok. Bu nedenle Türkiye dış açıklardan kurtulamıyor.

En çarpıcı örnek; Avrupa Birliği artı İngiltere ve Çin ile dış ticaretimizi karşılaştırmaktır.

*Ocak-Kasım döneminde 11 ayda ihracatımızın yarısını yaptığımız AB ve İngiltere'ye olan ihracatımız 105,6 milyar dolar, ithalatımız 102,6 milyar dolar oldu ve 3 milyar dolar dış ticaret fazlası verdik.

*Bu 11 ayda tek başına Çin'e ihracatımız toplam ihracat içinde yüzde 2 oldu. Çin'e ihracatımız 3 milyar dolar, Çin'den ithalatımız 41,7 milyar dolar ve dış ticaret açığımız 38,7 milyar dolar oldu.

18.01.24

Bu tablo hükûmetin ve ortağının yerli ve millî kandırmacasını açığa çıkarıyor. Hükûmet istese de dış ticarete yerli ve millî olamaz; çünkü Çin ithalat lobisini aşamaz.

Özet sonuç; demokrasi açığının kapanması için Türkiye'nin yeniden parlamenter sisteme geçmesi gerekir; iç ve dış açıklardan kurtulmamız için millî çıkarları önde tutan tarikatlardan bağımsız ve siyasi vesayet dışında bir ekonomi yönetiminin oluşması gerekir.

İbrahim Kahveci

Emekliye zamma ne gerek vardı?

Bizler genelde veriler etrafında yazmayı ve konuşmayı tercih ediyoruz. Çünkü diğer şekilde ülkenin her tarafında “**kahvehane filozofları**” zaten ahkam kesiyor.

Konumuz emekliye zam...

Memur emeklisi yüzde 49 zam alırken işçi ve Bağ-Kur emeklisi yüzde 37 zamda kalıyordu. İşte bu farkı azaltmak adına yine müjde Cumhurbaşkanı Erdoğan’dan geldi!

Ve işçi ile Bağ-Kur emeklisine ekstra 5 puan daha zam verildi. Böylece işçi ve Bağ-Kur emeklisi yüzde 37 yerine 42 zam alacaklar. Ama memur emeklisine verilen zam oranı yüzde 49’a ulaşmak için gereken 7 puan verilmedi.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** işçi ve Bağ-Kur emeklilerin kastederek “**Fedakarlık bekliyoruz**” dedi.

Yakın zamanda bazı yazılarımda paylaştığım bilgileri yeniden aktarayım:

Eskiden (2007-2016) ortalama bir emekli maaşı asgari ücretin yüzde 20 üzerindeydi. Şimdi ortalama bir emekli maaşı asgari ücretin yüzde 25 altına düşmüş durumda.

Bu emekli maaşı işini bir de GSYH açısından inceliyoruz.

Mesela 2012 yılını örnek alalım. Ülkenin hasılası 1 trilyon 581 milyar lira. Ve o yıl emeklilere ödenen toplam maaş 105 milyar lira. Emeklilere ödenen maaş GSYH’nın yüzde 6,66’sı ediyor. Unutmadan söyleyelim: 2012 yılında 10 milyon 383 bin emekli vardı.

Şimdi durum ne?

2022 yılına bakalım.

Ülkenin hasılası 15 trilyon lira. Ve emeklilere ödenen toplam maaş 669 milyar lira. Emeklilere ödenen maaş GSYH'nın yüzde 4,46'sı ediyor. Unutmadan söyleyelim: 2022 yılında 13 milyon 993 bin emekli var.

2012 yılında 1 emeklinin maaşı GSYH payı 5,34 iken bu pay 2022 yılında 2,66 oldu.

Ve seçim yılı 2023. İlk 9 aylık verilere göre emeklilere bir miktar zam verilmiş. (yılın ilk yarısında)

Emeklilerin toplam maaşlarının GSYH payı yüzde 4,46'dan 5,64'e çıkarken 1 emeklinin payı da 2,66'dan 3,98'e çıkmış.

İyi ama eskiye oranla hem toplam emekli maaşları düşerken hem de 1 emekli maaşı hala çok gerilerde.

Bunu tekrar edelim: Ortalama 1 emeklinin maaşı asgari ücretin yüzde 20 üzerindeyken şimdi yüzde 25 altına düşmüş durumda.

Bizler olsun muhalefet partileri olsun emekli maaşlarının ne kadar düşük olduğunu yazıp-çiziyoruz.

Ama gelin görün ki, emekliler hallerinden oldukça memnunar.

Bunu nereden görüyoruz? TÜİK'in "Yaşam Memnuniyeti" çalışmasından.

Daha önce de vermiştim bu bilgileri. Tekrar edeyim: İleri yaş grubu memnuniyeti AK Parti'nin ilk yıllarında gençlerin daha altındaydı. Yani AK Parti'nin ilk 2 döneminde gençler daha muttu ama ileri yaş grupları daha az mutluydu. Şimdi durum tam tersine döndü. Özellikle 2016 sonrası genelde mutluluk düşerken özellikle gençler hüsrana uğramış. Lakin bu dönemde ileri yaş grupları daha az kaybetmişler ve artık gençlerden daha mutlular.

Benzer gelişme eğitim gruplarında da görülüyor: Yükseköğretim mezunları AK Parti'nin ilk 2 döneminde çok yüksek mutluluk oranına sahipken 2016 sonrası adeta çöküyorlar. Lakin aynı dönemde lise ve altı eğitilmişlerin mutluluk kayıpları çok daha sınırlı kalıyor.

Kısaca durum şu: Alt eğitim grubunda ve ileri yaşlarda isen AK Parti'nin tipik neferisin. Senin mutluluğunu ve ülkeye bakışını maaş zam oranları değiştirmiyor.

O vakit soralım: **Erdoğan emeklilere neden zam yapsın ki?** Bence yüzde 5 farka bile gerek yoktu. Nasılsa iki satır vatan-millet-İslam sözü emeklinin oylarını alabiliyor. O vakit zamma ne gerek var?

18.01.24

Zaten “gelin bu emeklilik sistemini düzeltelim” diyen bir kimse de yok. Bu sistemde asıl ileri yaşlardaki emekliler çöküyor; onlar çok büyük kayıpta diye dert edinen de yok. Ne gerek vardı ki bu ek zamma?